

Den fortabte søn

3. s. e. trin. 2008

Den fortælling, vi lige har hørt, går gerne under betegnelsen »Lignelsen om den fortabte søn«. Og det er da også sådan, at vi i denne fortælling hører om en søn, der blev fortabt for sin familie på den måde, han opførte sig. Vi hører om, hvordan denne søn ikke kan vente med at få sin del af arven realiseret, men ønsker den udbetalt helst før straks. Vi hører om, at han derefter rejser langt bort og lever et vildt og udsvævende liv i det fjerne.

Men så følger nedturen, da han har sat alle sine penge til. For at overleve må han tage arbejde som svinehyrde – den mest foragtelige bestilling, man kunne tænke sig – og så er han endda ved at dø af sult.

Hjemme på den fædrene gård tør man næppe fortsat tro, at sønnen er i live. I så lang tid har man savnet et livstegn fra ham, at man nu må tro, han er død og borte. Han er så fortabt for sin slægt, som et menneske kan være: man kender ikke afslutningen på hans livsbane, man kender ikke det sted, hvor han har sin grav.

Hvis ikke det usandsynlige skulle være tilfældet, at den fortabte søn alligevel er i live et eller andet sted under Guds himmel. Men hvem tør snart håbe det længere – undtagen den gamle far, der har sin savnede søn i sit hjerte, og som stadig imod al sandsynlighed håber at gense ham en dag?

Og sandelig! Det usandsynlige sker, den fortabte søn vender hjem. I ynkelig forfatning ganske vist, men dog i live. Hjemkomsten bliver fortællingens vendepunkt.

Det er helt klart faderen, der er fortællingens hovedperson fremfor den fortabte søn. Derfor skulle vi ikke sige »Lignelsen om den fortabte søn«. En mere dækkende overskrift ville være »Lignelsen om den gode far«, for det er lige præcis en hjertensgod far, vi får skildret i denne fortælling. Vi hører, hvordan han løber sin søn i møde, da han får øje på ham i det fjerne. Han omfavner ham og kysser ham.

Glæden over at gense sønnen overskygger ganske de bebrejdelser, han ellers kunne være i sin gode ret til at fremføre mod sønnen. Faderens gode hjerte løber af med ham: Nu skal der være fest og

glæde, »for min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet!«.

Nu er der så en tredje person i fortællingen, broderen til den fortabte søn – den ældste søn, som var blevet hjemme på gården, efter at den yngste var rejst hjemmefra. Han var pålideligheden selv, passede arbejdet på gården på en måde, som faderen nok kunne være tjent med. Han kunne trygt se den dag i møde, da den ældste søn skulle overtage styret på gården.

Men hvor udmærket denne ældste søn også er – én alvorlig fejl har han, og den kommer for dagen, da hans lillebror kommer hjem: Hans hjerte er koldt. Han kan ikke glæde sig, da broderen kommer hjem. Han betragter ham ikke længere som sin bror, og han er vred på faderen over, at han har ladet fedekalven slagte. Han har ikke i sinde at tage del i festen.

Hvorfor er nu den ældste søns hjerte blevet koldt over for broderen? Det oplyser fortællingen intet om. Men den ældste søns holdning sættes op mod faderens holdning, så det bliver helt tydeligt, hvem der har hjertet på rette sted, og hvem der ikke har det.

Nu er fortællingen jo billedtale. Den er lignelse. Faderens kærlighed er billede på Gud Faders kærlighed. Den kærlighed, Gud nærer til menneskene, ligner den kærlighed, faderen i lignelsen har til den fortabte søn. Den er grænseløs, den er uden forbehold. Der er intet, som kan gøre Guds kærlighed kold, for han elsker sine børn, som en god far elsker sine børn.

Men den ældste søn i lignelsen elsker ikke sin bror. Hans hjerte er blevet koldt. Han kan ikke åbne sin favn og sit hjerte for sin bror af kød og blod. Men ikke blot broderen lukker han af overfor – også faderen bliver han fremmed overfor. Han forstår ikke faderens handlemåde og kan ikke forlige sig med den. Derfor er lignelsens budskab, at den der lukker sit hjerte for sin bror, også lukker sit hjerte for sin far.

Det er et budskab, der ligner, hvad vi kan læse i 1. Johannesbrev i det ny testamente. Det hedder et af stederne: »Den, der ikke elsker sin broder, som han har set, kan ikke elske Gud, som han ikke har set.«

Derfor, siger forfatteren til 1. Johannesbrev: »Den, der elsker Gud, skal også elske sin broder.« Og et tredje sted hedder det: »Den, der har

jordisk gods og ser sin broder lide nød, men lukker sit hjerte for ham – hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham?»

Mange flere af den slags formaninger til broderkærlighed kan man finde i biblen. Men hvad skal de gøre godt for, disse formaninger? Er det ikke sådan, at enten er hjerteligheden til stede mellem mennesker – og så er formaningerne overflødige – eller også mangler hjerteligheden, men så gør alverdens formaninger hverken fra eller til?

Jo, i hvert fald hvis formaningerne er kolde og bliver delt ud uden hjertelighed. Men i lignelsen møder vi en far, der formaner sin ældste søn så mildt og stilfærdigt, som han kun kan gøre, fordi hans hjerte er med, når han siger til sin søn: »Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men nu burde vi feste og være glade, for din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet«.

Mon dog ikke de ord rørte ved noget i den ældste søn? Jeg tror det, og jeg er i hvert fald sikker på, at den ældste søn ikke har haft det særlig godt med sig selv, når han skulle retfærdiggøre sig over for faderen og forklare, hvorfor han ikke ville være med til at fejre, at broderen var kommet hjem. Han kunne ikke undgå at vide inderst inde, at faderen havde mere ret med sin hjertensgodhed, end han havde med alle sine bebrejdelser, hvor sagligt berettigede de iøvrigt kunne være.

Spørgsmålet, som vi ikke får svar på i lignelsen, er, hvor længe den ældste søn har tænkt sig at gå rundt og være sur. Forhåbentlig ikke længe, for er der noget, der kan ødelægge forholdet mellem mennesker, så er det vedholdende surhed og forurettelse.

Vi skal i hvert fald vide, at skulle vi komme i en situation over for et medmenneske, der ligner den, som den ældste bror var i over for den yngste bror, så har vi ingen ret til at lade surhed og forurettelse stå i vejen for, at det ødelagte forhold kan heles.

I kirkebønnen hedder det: »Skænk os tilgivelse og en ny begyndelse, hvergang noget er gået skævt«. Det havde den fortabte søn brug for. Det havde hans storebror brug for. Det har enhver af os brug for.

Amen.